

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Tit. IX. De Conivgio Servorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

IN TIT. IX. DE CONIVGIO SERVORVM.

SUMMARI A.

1. Servorum conjugium licitum.
2. Modò quis sciens cum servo vel serva contraxerit.
3. Cur sciens obtimeat, ubi circa qualitatem alicujus erratum est.
4. Partus an & quatenus ventrem sequatur.

EX hoc Tit. constat à servis rectè contrahi matrimonium, contra præscriptum juris Civilis, quo servis interdicitur est matrimonium, eò quòd non sint cives Romani, l. 3. C. De incest & inutilib. nupt. juncto tit. Insti. De nupt. in pr. sed jure civili pro mortuis habentur, l. Quod attinet & l. Servitutem D. De R. I. Contra verò esse jure Canonico patet ex textu nostro hic & xxix. q. 2. per tot. Cujus ratio hæc redditur, quòd sicut in Christo non est liber neque servus, sed omnes in eo unum sumus, teste D. Paulo ad Galat. cap. 3, in fine, ita & Sacramenta Ecclesiæ utrique communia sunt, etiam si dominus servi vel ancillæ refragetur, c. 1. inf. h. t. Non tamen ob id servi potestate dominicâ liberantur, sed ad debita & consueta servitia compelluntur, d. c. 1. Ubi verò dominus consentit hujusmodi matrimonio, servi quoque non tantùm liberi, sed & ingenui efficiuntur, ex Justiniani constitutione, in Novel. 22. de nupt. §. si verò decretum verò si verò ab init. Loquimur verò de servis Christianis, qui scilicet baptizati sunt, quales sunt in justo bello capti, vel cùm alias servi essent baptizati. Cæterum si nondum Sacramento baptismatis initiati sint, ad Ecclesiam sive jus Canonicum non pertinent, atque idcirco subsunt dispositioni juris Civilis, c. Gaudemus 8. inf. De divort.

² Atque hæc exaudienda sunt, ubi quis sciens alterius servitutem, cum eodem vel eadem matrimonium contrahit. Secus, si ignorans, propter errorem, c. 2. c. 4. inf. h. t. qui consensum excludit, l. Si per errorem 15. D. De jurisdic.

³ Sed cur non idem est, ubi circa qualitatem erratum est, veluti si quis cum ea contrahat, quam falsò existimavit esse divitem vel nobilem, vel virginem, vel bonam, vel aliam ejusdem generis:

non enim propter hujusmodi errorem matrimonium infirmatur, ut dictum supra, ex casu xxix. q. 2. Cov. in 4. Decret. p. 2. c. 3. §. 7. n. 2. Ratio diversitatis est, quòd error conditionis, quâ quis servus vel serva est, concernat essentialia matrimonii. Cùm enim servus vel serva potestatis sui corporis nò habeat, utpote subiectus, subiecta ve dominio vel potestati domini sui, non potest usum corporis sui liberum alteri communicare & tradere: quòd non est in errore aliarum qualitatum. Nec movet, quòd in contrahente scienter etiam usus matrimonii impediatur; cum contrahens id sibi imputare debeat. Quia, si competito errore superveniat novus consensus matrimonialis ejus, qui ignorabat alterius servitutem, reconvalet matrimonium, quòd antea nullum erat, puta si servus carnaliter servam cognoscat, vel aliter in eam explicet consensum suum matrimonialem, c. 2. c. 4. inf. h. t.

Illud verò ex cap. 3. inf. eod. annotandum est, quòd etsi partus ventrem sequatur, quoad libertatem vel servitutem, ut inf. tit. prox. latius dicitur: nihilominus id aliter accidere potest, vel ex lege vel consuetudine provinciarum, ut partus non ventrem, sed patrem sequatur, hoc est, ut si pater sit servus, & liberi ejus sint servi: si liber, itidem & liberi sui sint libera conditionis, non attenda conditione matris, an hæc libera vel serva sit. Idem est, si elapsum sit tempus quinquennii post defunctum patrem, qui liber quidem fuisse dicebatur, sed post mortem de libertate ejus quaestio movetur: nam cum de defuncti statu, id est, utrum liber vel servus discessent, post quinquennium quaeri non oporteat, l. 1. & passim C. Ne de statu defunctor, & c. frustra contenditur, utrum liberi ex parte vel matre serva nati sint. Nec obstat textus in d. cap. 3. qui decennii meminit; quia ita defuncto decennium excurrerat post mortem defuncti, nos quòd neget quinquennium sufficere, juxta d. tit. C. Ne de statu defunctor.

(o)

IN TIT.